

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

02 липня 2020 р.

Київ

№ 421-р

Про порушення законодавства
про захист від недобросовісної
конкуренції та накладення штрафу

За результатами розгляду Антимонопольним комітетом України справи № 127-26.4/26-20 дії товариства з обмеженою відповідальністю «Юрія-фарм» (м. Київ, ідентифікаційний код юридичної особи 30109129), основним видом діяльності якого (код КВЕД 21.20) є виробництво фармацевтичних препаратів і матеріалів, з повідомлення неправдивих відомостей у рекламному роликун лікарського засобу «Декасан» з поширеною в ньому інформацією «Діє на всі складні віруси, включаючи **коронавіруси!**», без належного обґрунтування відповідно до чинного законодавства, зокрема без наявності офіційних рекомендацій Міністерства охорони здоров'я України щодо його застосування, визнано порушенням законодавства про захист від недобросовісної конкуренції, передбаченим статтею 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції».

На порушника накладено штраф у розмірі 528 004 гривень.

Антимонопольний комітет України, розглянувши матеріали справи № 127-26.4/26-20 за заявою громадянина Зерова Костянтин Олександрович (далі – гр. Зеров К.О., Заявник) (м. Київ) про порушення товариством з обмеженою відповідальністю «Юрія-фарм» (далі – ТОВ «Юрія-фарм», Відповідач) (м. Київ, ідентифікаційний код юридичної особи 30109129) законодавства про захист від недобросовісної конкуренції та подання Управління розслідувань недобросовісної конкуренції від 04.05.2020 № 127-26.4/26-20/220-спр,

ВСТАНОВИВ:

- (1) Комітетом розглянуто справу № 127-26.4/26-20 за ознаками вчинення ТОВ «Юрія-фарм» порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції, передбаченого статтею 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» (далі – Закон).

1. Сторони

- (2) Заявником у справі є гр. Зеров К.О.
- (3) Відповідачем у справі є ТОВ «Юрія-фарм».

- (4) Як вбачається із відомостей щодо Відповідача, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, основним видом його діяльності є виробництво фармацевтичних препаратів і матеріалів (код КВЕД 21.20).
- (5) Тобто, Відповідач є суб'єктом господарювання відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

2. Процесуальні дії

- (6) Відповідно до доручення Голови Комітету від 28.01.2020 № 13-01/79/ДУ, Комітетом здійснюється моніторинг з метою виявлення та припинення порушень законодавства про захист від недобросовісної конкуренції у сфері реклами лікарських засобів, у межах якого в діях Відповідача, зі здійснення рекламування в ефірі одного з телевізійних каналів України ролику лікарського засобу «Декасан», виявлено ознаки порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції, передбаченого статтею 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції».
- (7) До Комітету надійшло звернення (від 16.03.2020 № 2003/16-01, вх. № 8-01/3520 від 17.03.2020) Асоціації представників міжнародних фармацевтичних виробників України (далі – Асоціація) (м. Київ) щодо поширення недобросовісної реклами в умовах пандемії COVID-19, змістом якого є рекламування в ефірі одного з телевізійних каналів України ролику лікарського засобу «Декасан» із інформацією щодо лікувальної дії на коронавіруси.
- (8) До Комітету надійшла заява гр. Зерова К.О. (від 16.03.2020 б/н, вх. № 14-01/90-АМ від 18.03.2020) про недобросовісну конкуренцію та порушення законодавства про рекламу в діях ТОВ «Юрія-фарм» під час рекламування лікарського засобу «Декасан».
- (9) Розпорядженням державного уповноваженого Комітету від 27.03.2020 № 04/105-р розпочато розгляд справи № 127-26.4/26-20 за ознаками вчинення ТОВ «Юрія-фарм» порушення, передбаченого статтею 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції»
- (10) До Комітету надійшло звернення (від 16.04.2020 № 20_0415_140_ЦПК, вх. № 8-01/5048 від 21.04.2020) Громадської організації «Центр протидії корупції» (далі – Організація) (м. Київ) щодо дослідження фактів й обставин рекламного ролика лікарського засобу «Декасан» на телевізійному каналі «1+1» та, у разі наявності ознак порушень, вжиття дієвих заходів реагування згідно законодавства.
- (11) Подання про попередні висновки у справі від 04.05.2020 № 127-26.4/26-20/220-спр (далі – Подання).
- (12) Листом від 04.05.2020 № 127-26/04-6558 копію Подання направлено гр. Зеров К.О. та листом від 04.05.2020 № 127-26/04-6556 копію Подання направлено ТОВ «Юрія-фарм».
- (13) Листом від 18.05.2020 № ЮФ/02-158 (вх. № 8-04/6206 від 18.05.2020) ТОВ «Юрія-фарм» надало інформацію на Подання. Зауважень чи заперечень до Комітету на Подання від гр. Зеров К.О. не надходило.

3. Обставини справи

- (14) Комітет на підставі частини першої статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» здійснює контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема законодавства про захист від недобросовісної конкуренції.

- (15) Так, на підставі доручення Голови Комітету від 28.01.2020 № 13-01/79/ДУ здійснюється моніторинг з метою виявлення та припинення порушень законодавства про захист від недобросовісної конкуренції у сфері реклами лікарських засобів.
- (16) У межах цього заходу, в ефірі телевізійного каналу «1+1» виявлено трансляцію рекламного ролика лікарського засобу «Декасан», у якому поширювалась інформація: «Діє на всі складні віруси, включаючи **коронавіруси!**» (далі – Ролик). При цьому інформація: «Діє на всі складні віруси, включаючи **коронавіруси!**» була безпосередньо розташована поруч з упаковкою лікарського засобу «Декасан» (далі – Засіб), а слово «коронавіруси» виконано більшим та жирним шрифтом порівняно з іншою текстовою інформацією.
- (17) Також до Комітету надійшла заява гр. Зерова К.О., зміст якої тотожний вищевказаному випадку та яка пов'язана зі Засобом.
- (18) За результатами проведеного аналізу щодо достовірності поширеної в Ролику інформації та отриманої інформації встановлено таке.

Обставини, встановлені за результатами доводів Заявника

- (19) За повідомленням Заявника, ним у березні 2020 року в ефірі телевізійного каналу «1+1» виявлено Ролик. При оцінці інструкції Засобу встановлено, що він належить до антисептичних та дезінфекційних засобів. Проте жодної вказівки на лікування (дію) всіх вірусів, у тому числі коронавірусів, в інструкції Засобу не визначено.
- (20) Крім того, на його думку, антисептичні та дезінфекційні засоби взагалі не мають жодного відношення до лікування (чи дії) на віруси як такі.
- (21) За його інформацією, зараз науці відомо близько 4 тисяч видів вірусів, а загальна їх кількість, за оцінками мікробіологів, приблизно 400 тисяч. При цьому коронавіруси включають 39 видів вірусів. Зважаючи на те, що рекламодавець не конкретизував штами коронавірусів на які діє Засіб, а також те, що у світі оголошена пандемія коронавірусу Covid-19, вказане за повідомленням гр. Зерова, створило у нього стійке уявлення про дію Засобу на Covid-19, через такі формулювання.
- (22) Окремо, Заявник звертає увагу на те, що рекламодавець вживає активне дієслово «діє», з якого ним зроблено висновок, що Засіб діє на коронавіруси, до яких відноситься і Covid-19 та інші складні віруси (приміром ВІЛ).
- (23) Зважаючи на вказане, гр. Зеровим вбачається у діях ТОВ «Юрія-фарм», зокрема, факт недобросовісної конкуренції.
- (24) Окремо слід зазначити, про те, що до Комітету надходило звернення Асоціації. Згідно з цим Асоціація просить Комітет звернути увагу на рекламу Засобу на телевізійному каналі «1+1», де також наголошено на тому, що на цей час відсутні офіційні публікації визнаних медичних досліджень, які можуть підтвердити лікувальний або профілактичний ефект будь-якого препарату щодо хвороби Covid-19.
- (25) Асоціацією підкреслено те, що компанії-члени, що входять до неї, послідовно виступають за забезпечення виключно добросовісної та етичної діяльності на фармацевтичному ринку України усіма її гравцями. Також Асоціація просить вжити заходів щодо припинення введення громадян України в оману стосовно інформації про можливість лікування та/або профілактики коронавірусу, яка не відповідає офіційній інформації Всесвітньої організації охорони здоров'я (далі – ВООЗ) і Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ).
- (26) Крім того, як зазначалось вище, до Комітету надійшло звернення Організації, яка також зазначила, що за даними ВООЗ, станом на 30.03.2020, рекомендованих

лікарських засобів, призначених для профілактики або лікування інфекції, викликані новим коронавірусом немає.

- (27) Також, як зазначено Організацією, Ролик був змінений, що на її думку, пов'язано з пандемією коронавірусу в світі, а згадки про це у Ролику спрямовані на формування у споживача бажання придбати саме цей препарат, як такий, що лікує краще за таблетки та діє на коронавірус.
- (28) За результатами аналізу Ролика та виходячи з положень чинного законодавства України, Організація стверджує, що реклама Засобу у Ролику є недобросовісною.

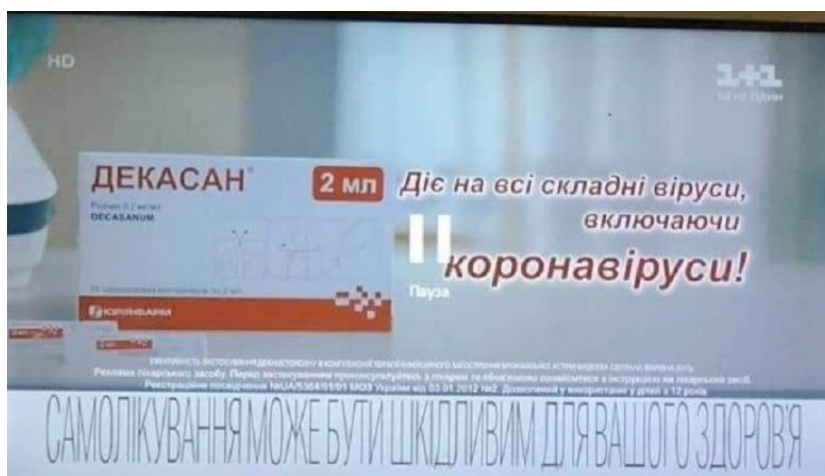
Обставини, встановлені за результатами доводів Відповідача

- (29) Виробником Засобу, відповідно до інформації з Державного реєстру лікарських засобів України, є ТОВ «Юрія-фарм». Відповідач здійснює господарську діяльність, зокрема, з виробництва та реалізації лікарських засобів.
- (30) Господарська діяльність ТОВ «Юрія-фарм», зокрема, з виробництва та реалізації Засобу, за інформацією наданою Відповідачем, розпочалась із грудня 2001 року.
- (31) За інформацією з інструкції для медичного застосування Засобу, він належить до фармакотерапевтичної групи – Антисептичні та дезінфекційні засоби (код АТХ D08A). Засіб випускається у формі розчину в таких упаковках:
- по 50 мл або 100 мл, або 200 мл, або 400 мл у пляшках скляних;
 - по 50 мл або 100 мл, або 250 мл, або 500 мл, або 1000 мл, або 2000 мл, або 3000 мл, або 5000 мл у контейнерах полімерних;
 - по 2 мл або 5 мл у контейнері однодозовому; по 4 або 8, або 10, або 12 контейнерів у пачці.
- (32) Відповідно до інструкції для медичного застосування Засобу, до його складу входить діюча речовина: декаметоксин (1 мл розчину містить 0,2 мг декаметоксину) та допоміжні речовини: натрію хлорид, вода для ін'єкцій.
- (33) Відповідно до категорії відпуску Засіб розповсюджується без рецепта.
- (34) З аналізу інформації, отриманої від Відповідача¹, також встановлено, що рекламування лікарських засобів під торговельною маркою «Декасан», у тому числі 0,2 мг/мл 2 мл у одноразовому контейнері (небулі), здійснювалось на підставі договору про надання послуг з комплексного рекламного обслуговування від 24.09.2018 № 24/09/18, укладеного між Відповідачем та товариством з обмеженою відповідальністю «Рекламна агенція «Медійні системи» (ідентифікаційний код юридичної особи 38910404). Період рекламування з 27.08.2019 по 17.03.2020 включно.
- (35) При цьому як зазначено ТОВ «Юрія-фарм», поширення безпосередньо Ролику на телевізійному каналі «1+1» здійснювалось лише у період із 13.02.2020 по 17.03.2020 включно. З інформації наданої Відповідачем встановлено (лист від 10.04.2020 № ЮФ/02-117, вх. № 8-04/4693 від 13.04.2020), що поширення Ролика припинено внаслідок рішення Головного Управління Держпродспоживслужби в м. Києві від 17.03.2020 № 001 про негайне зупинення розповсюдження реклами лікарського засобу «ДЕКАСАН», в якій використано рекламний слоган (текстове повідомлення) «Діє на всі складні віруси, включаючи КОРОНАВІРУСИ!». Це також підтверджується листом товариства з обмеженою відповідальністю «Глобал Медіа Груп» (ідентифікаційний код юридичної особи 35446622) (здійснювало розміщення Ролику на телеканалах: «1+1», «2+2», «ТЕТ», «ПЛЮСПЛЮС», «БІГУДІ», «О-TV», UA: ПЕРШИЙ, X-SPORT, УНІАН, MUSIC BOX, Paramount COMEDY) від 17.03.2020 № 175966 про виконання цього рішення шляхом

¹ Лист ТОВ «Юрія-Фарм» (вх. Комітету від 13.04.2020 № 8-04/4693).

зупинення розповсюдження Ролику на вказаних телеканалах. Тобто, дії Відповідача, що містили ознаки порушення – припинено.

- (36) Окремо, про що також зазначено Відповідачем, що Ролик без інформації: «Діє на всі складні віруси, включаючи **коронавіруси!**» було розміщено 11.09.2019 на інтернет ресурсі Ютуб.
- (37) Крім того, за повідомленням ТОВ «Юрія-фарм», зображення Засобу, у тому числі 0,2 мг/мл 2 мл у одноразовому контейнері (небулі), здійснювалось й іншими способами, зокрема шляхом розміщення на офіційних інтернет сайтах <http://www.uf.ua> та <http://ulaizer.com.ua>. При цьому станом на 30.04.2020 Ролику з інформацією: «Діє на всі складні віруси, включаючи **коронавіруси!**» в наведених інтернет ресурсах Комітетом не виявлено.
- (38) З огляду на викладену інформацію, замовником наведених рекламних матеріалів, зокрема, Ролика є ТОВ «Юрія-фарм».
- (39) Кадр Ролика має такий вигляд:

- (40) Згідно з інструкцією для медичного застосування Засобу, показанням для його застосування є лікування гнійничкових бактеріальних та грибкових захворювань шкіри, мікробної екземи, гнійно-запальних уражень м'яких тканин (абсцеси, карбункули, флегмони, фурункули, гнійні рани, панариції); стоматологічні захворювання (стоматити, виразково-некротичний гінгівіт, дистрофічно-запальна форма пародонтозу I-II ступеня у стадії загострення). Також Засіб показаний при абсцесі легенів, бронхоектатичній хворобі, кістозній гіпоплазії легенів, ускладненій нагноюванням, хронічному бронхіті у фазі загострення, хронічному тонзиліті, ангіні, носійстві стафілококів та дифтерійних паличок, виразковому коліті, парапроктиті.
- (41) Крім того, серед показань Засобу застосування в гінекологічній практиці (за визначеними сферами), та для дезінфекції шкіри рук медперсоналу та гумових рукавичок під час обстеження хворих і виконання медичних маніпуляцій (за визначеними вказаною інструкцією сферами).
- (42) Згідно наданих ТОВ «Юрія-фарм» пояснень щодо інформації «Діє на всі складні віруси, включаючи **коронавіруси!**», в інструкції для медичного застосування Засобу в розділі «Фармакологічні властивості. Фармакодинаміка», зокрема, зазначено: «Декасан чинить антимікробну протигрибкову дію, концентрується на цитоплазматичній мембрані (ЦПМ) мікробної клітини і з'єднується з фосфатидними групами ліпідів мембрани, порушуючи проникність ЦПМ мікроорганізмів. Декаметоксин має виражений бактерицидний вплив на стафілококи, стрептококи, дифтерійну та синьогнійну палички, капсульні бактерії та фунгіцидну дію на дріжджі, дріжджоподібні гриби, збудники епідермофітії, трихофітії, мікроспорії, еритразми, деякі види пліснявих грибів (аспергіли,

пеніцили), протистоцидну дію на трихомонади, лямблії, **вірусоцидну дію на віруси...**».

- (43) Відповідач зазначає, що механізм вказаної вірусоцидної дії Засобу, описано у Довідці від 03.02.2020 № 47/052 Вінницького НМУ ім. М.І. Пирогова. Як повідомляється Відповідачем, декаметоксин у вигляді 0,002 % розчину виявляє віруліцидну дію у відношенні позаклітинних форм складних вірусів. Подібні результати експериментальних досліджень, проведених на репрезентативних оболонкових тест-вірусах грипу людини і вірусах везикулярного стоматиту правомірно екстраполювати на віруси складної структури, в т.ч. коронавіруси.
- (44) Про віроліцидну дію декаметоксину (діючої речовини Засобу), ТОВ «Юрія-фарм» також зазначено з огляду на посилання ним на «Методи профілактики коронавірусної інфекції декаметоксином у дорослих осіб» (інформаційний лист-екстренний), затвердженого вченою радою Державної установи «Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф.Г. Яновського національної академії медичних наук України», згідно якого пропонуються методи профілактики, які полягають у застосуванні антисептичного препарату декаметоксину, що, як наголошується Відповідачем, справляє виражену бактерицидну, фунгіцидну і противірусну дію.
- (45) Окремо, як зазначається ТОВ «Юрія-фарм», у подальшому 11.03.2020 на прес-конференції українських медиків в УНІАН оприлюднено результати досліджень противірусної активності Засобу, що містить діючу речовину декаметоксин, встановлення факту вираженої вірусоцидної активності, що подавляє розмноження вірусів, а також те, що вказані результати направлені до МОЗ, з наданням рекомендацій по використанню декаметоксину у якості профілактичного засобу проти коронавірусної інфекції.
- (46) При цьому Відповідач наголошує на тому, що реклама Засобу (у Ролику) «...містила посилання на дію...на складні віруси, включаючи коронавіруси..., та не містила посилання на ефективність даного лікарського засобу у профілактиці чи лікування захворювання COVID-19...». Ролик пропонує Засіб при проявах бронхіту.
- (47) У свою чергу, Комітетом також встановлено поширення генеральним директором ТОВ «Юрія-фарм» заяви пов'язаної з рекламою Засобу. Зазначену заяву, як повідомляється Товариством, оприлюднено 21.03.2020 на офіційній сторінці ТОВ «Юрія-фарм» у соціальній мережі Фейсбук та 23.03.2020 на вебсайті інформаційного агентства «Інтерфакс-Україна» у мережі інтернет.
- (48) Відповідно до цієї заяви встановлено, що «...Згідно з офіційними даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, на сьогоднішній день пошук ліків проти хвороби COVID-19 ще триває. Тому, з метою запобігання подальшому поширенню некоректної інформації, офіційно повідомляємо, що препарат "Декасан" не є ліками від Covid-19. "Декасан" – це виключно антисептичний засіб, дезінфікувальний лікарський препарат, який у цьому випадку може застосовуватися виключно як засіб профілактики...».
- (49) Крім того, згідно з вищенаведеної заяви також встановлено, що «...Також прийнято рішення, що весь прибуток, отриманий від продажу "Декасану" за результатами проведеної рекламної компанії, в десятикратному розмірі буде зарахований у спеціальний фонд гуманітарної допомоги...».
- (50) Так, за повідомленням ТОВ «Юрія-фарм», згідно наказу від 20.03.2020 № ЮФ023-1-ОД в бухгалтерському обліку Відповідача створено резервний фонд благодійної допомоги щодо боротьби з коронавірусною хворобою (COVID-19) під назвою «Спеціальний фонд гуманітарної допомоги» та здійснено

зарахування на рахунок цього резервного фонду грошових коштів у розмірі, визначеному наказом. Цільове використання цих коштів – благодійна допомога медичним закладам охорони здоров'я України. При цьому розпорядження коштами здійснюється Відповідачем.

- (51) Також, як зазначено ТОВ «Юрія-фарм», на зазначений рахунок здійснено зарахування коштів у розмірі, визначеному цим наказом – 10 000 000 грн.
- (52) З наданої Відповідачем інформації, станом на 13.04.2020, ТОВ «Юрія-фарм» здійснює переговори із медичними закладами охорони здоров'я України з метою виявлення потреб та надання відповідної благодійної допомоги за рахунок створеного фонду. Тобто, Комітет приходить до висновку, що станом на 13.04.2020, кошти з вищевказаного фонду знаходились на рахунку ТОВ «Юрія-фарм».
- (53) Таким чином, ТОВ «Юрія-фарм» посилаючись на висновки, що містяться у вказаній довідці та інформаційному листі наукових установ, аргументовує вірусцидну дію декаметоксину, що є діючою речовиною Засобу. Проте, Відповідачем спростовується його дія щодо хвороби COVID-19, спричинена коронавірусом SARS-CoV-2.
- (54) Згідно наданої Відповідачем інформації, обсяг реалізації Засобу за період із лютого по березень 2020 року (період поширення Ролика), становить **«(інформація з обмеженим доступом)»**.
- (55) При цьому варто відмітити, що за березень 2019 року, обсяг реалізації Засобу склав **«(інформація з обмеженим доступом)»**, а за аналогічний період 2020 року така сума склала **«(інформація з обмеженим доступом)»**. Тобто, попит на Засіб у березні 2020 року (у період поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 і транслявання Ролику на телебаченні) зріс майже вдвічі у порівнянні з березнем 2019 року.

Обставини, встановлені за результатами інформації від третіх сторін

- (56) У 2020 році у світі масово поширеною є гостра респіраторна хвороба COVID-19, спричинена коронавірусом SARS-CoV-2, у зв'язку із чим ВООЗ, яка опікується проблемами охорони здоров'я у світовому масштабі, оголошено про пандемію у світі. Згідно з інформацією з відкритих джерел встановлено таке.
- (57) За повідомленням з офіційного вебсайту ВООЗ у мережі інтернет (<https://www.who.int/ru/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public/q-a-coronaviruses>), ряд засобів західної медицини, а також традиційних народних або домашніх засобів може сприяти поліпшенню самопочуття і полегшенню симптомів захворювання COVID-19, але станом на 05.06.2020 не має фактичних даних, які б могли свідчити про те, що дія будь-якого з наявних препаратів дозволяє запобігти або лікувати зазначене захворювання. ВООЗ не рекомендує самолікування за допомогою будь-яких лікарських препаратів, включаючи антибіотики, з метою профілактики або лікування COVID-19. У той же час проводяться клінічні випробування ряду засобів як західної, так і традиційної народної медицини. ВООЗ продовжить публікувати оновлені відомості по мірі наявності клінічних даних.
- (58) Також, як зазначено ВООЗ (<https://www.who.int/ru/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public/myth-busters>), станом на 05.06.2020 рекомендованих лікарських засобів, призначених для профілактики або лікування інфекції, спричиненої новим коронавірусом (2019 nCoV), не має. Проте інфікованим пацієнтам повинна бути надана необхідна медична допомога для полегшення і зняття симптомів, а особам із важкими формами захворювання повинна забезпечуватися належна підтримувальна терапія. Наразі триває робота зі

створення специфічних лікарських засобів проти нового коронавірусу, які мають пройти клінічні випробування. ВООЗ спільно з рядом партнерів надає допомогу з метою прискорення роботи зі створення нових лікарських засобів.

- (59) У свою чергу, про вказане також зазначається в інформаційних повідомленнях МОЗ.
- (60) Так, за інформацією з офіційних сторінок МОЗ в Фейсбук <https://www.facebook.com/moz.ukr/photos/a.300751836754595/1481011622061938/?type=3> та https://www.facebook.com/moz.ukr/posts/1498694763626957?_tn=-R) від 15.03.2020 та 02.04.2020 відповідно, ліків для лікування чи профілактики коронавірусної інфекції COVID-19 не існує. У разі підтвердження наявності коронавірусу лабораторними дослідженнями пацієнту в ізоляції надається симптоматичне лікування.
- (61) Також, відповідно до отриманої Комітетом інформації від Державної установи «Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф.Г. Яновського національної академії медичних наук України»², встановлено наступне.
- (62) Так, вченою радою Державної установи «Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф.Г. Яновського національної академії медичних наук України», на позачерговому засіданні від 06.03.2020, протоколом № 3 затверджено інформаційний лист (екстрений) «Методи профілактики коронавірусної інфекції декаметоксином у дорослих осіб» (далі – Інформаційний лист) (що вказувався Відповідачем вище). Відповідно до Інформаційного листа, «...У зв'язку з тим, що останнім часом в усьому світі спостерігається збільшення кількості інфікованих та померлих від коронавірусу осіб, ВООЗ була оголошена надзвичайна ситуація внаслідок поширення COVID-19, викликаного SARS-CoV-2. В умовах відсутності вакцинних препаратів проти цієї інфекції та обмеженого арсеналу противірусних засобів з доведеною клінічною ефективністю, питання профілактики набувають особливого значення. За результатами проведених нами вірусологічних та клінічних досліджень пропонуються методи профілактики коронавірусної інфекції, які полягають в застосуванні антисептичного препарату декаметоксину. Декаметоксин – це катіонна поверхнево-активна сполука, яка при поєднанні з фосфатидними групами ліпідів цитоплазматичних мембран (ЦПМ) мікроорганізмів спричинює порушення їх проникності, зміни внутрішньоклітинного гомеостазу та лізис клітин, чим справляє виражену бактерицидну, фунгіцидну і противірусну дію. Безпечність декаметоксину обумовлена його вибірковою дією на ЦПМ мікроорганізмів та неспроможністю концентруватися на клітинах організму людини. Нами була встановлена віруліцидна активність декаметоксину в концентрації 41,8 – 62,5 мкг/мл (0,004–0,006 % розчин) по відношенню до коронавірусів, серед яких стійких до препарату штамів не виявлено...».
- (63) Окремо, слід відмітити, що у ході розгляду справи № 127-26.4/26-20 встановлено, що кінцевий бенефіціарний власник (контролер) ТОВ «Юрія-фарм», за повідомленням вищевказаної установи, працює в Державній установі «Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф.Г. Яновського національної академії медичних наук України» з 08.08.1984. З 01.07.2010, на посаді провідного наукового співробітника відділення технологій лікування неспецифічних захворювань легень по розділу «наука». Також, встановлено те, що між Державною установою «Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф.Г. Яновського національної академії медичних наук України» та ТОВ «Юрія-фарм» укладено договір оренди нерухомого майна від 15.07.2009 (зі змінами і

² Лист ДУ «Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф.Г. Яновського національної академії медичних наук України» (вх. Комітету від 06.04.2020 № 8-04/4431).

доповненнями), відповідно до якого останній прийняв в строкове платне користування приміщення, що знаходяться на балансі першого.

- (64) За повідомленням зазначеної установи встановлено, що висновки зроблені у Інформаційному листі базуються на результатах НДР А.20.03 «Дослідити віруліцидну активність декаметоксину *in vitro* по відношенню до прототипного штаму коронавірусу IBV».
- (65) Водночас, вказана установа, повідомляє, що немає відношення до рекламних повідомлень виробника «Декасан». Також, як зазначено вищезазначеним Інститутом³, у 2010 році була встановлена вірусоцидна активність декаметоксину в умовах експерименту на культурах клітин вірусу грипу А (H1N1) і А (H3N2), вірусу везикулярного стоматиту, а в 2020 році щодо прототипу штаму коронавірусу IBV. *«Інформацію, стосовно лікувальної дії декаметоксину при коронавірусній інфекції COVID-19, Інститут не надавав»* (пряма мова).
- (66) Тобто, Державною установою «Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф.Г. Яновського національної академії медичних наук України» не досліджувалась дія декаметоксину, яка є діючою речовиною Засобу, саме при гострій респіраторній хворобі COVID-19.

4. Загальні висновки

- (67) Згідно з поширеною в Ролику інформацією, Відповідачем здійснено акцент на основній дії Засобу, яка виявляється в його впливі на невизначену кількість вірусів, включаючи такий вид вірусів, як коронавіруси. При цьому інформацію в Ролику: «Діє на всі складні віруси, включаючи коронавіруси!» сформульовано таким чином, що інформує про беззаперечну дієвість Засобу. Тобто, з аналізу цієї інформації можна дійти висновку, що Засіб застосовується при вірусних захворюваннях, у тому числі при захворюваннях, спричинених коронавірусами, у тому числі коронавірусом SARS-CoV-2.
- (68) Проте серед наведеного кола показань відсутня будь-яка інформація щодо можливості застосування Засобу (лікування, профілактика тощо) при захворюваннях, спричинених коронавірусами, у тому числі коронавірусом SARS-CoV-2.
- (69) Зважаючи на надані Відповідачем висновки наукових установ щодо вірусоцидної дії декаметоксину у ході експериментальних досліджень, проведених на репрезентативних оболонкових тест-вірусах грипу людини і вірусах везикулярного стоматиту, що дозволяє правомірно екстраполювати на віруси складної структури, в т.ч. коронавіруси, а також на дослідження щодо вірусоцидної активності декаметоксину в умовах експерименту на культурах клітин вірусу грипу А (H1N1) і А (H3N2), вірусу везикулярного стоматиту та прототипу штаму коронавірусу IBV, дієвість декаметоксину та/або Засобу при гострій респіраторній хворобі COVID-19, викликаний коронавірусом SARS-CoV-2 не підтверджується.
- (70) Більше того, поширена Відповідачем у Ролику інформація у період з 13.02.2020 по 17.03.2020, тобто у період розгортання у світі пандемії гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, може сприйматися як така, що є правдива. Проте, як встановлено Комітетом, відсутність належного обґрунтування відповідно до чинного законодавства, зокрема без наявності офіційних рекомендацій МОЗ щодо застосування декаметоксину (діючої речовини Засобу), стверджує протилежне.

³ Див. п. 2.

- (71) Необхідність дотримання отримання офіційних рекомендацій Міністерства охорони здоров'я України, зокрема, при лікуванні гострої респіраторної хвороби COVID-19, викликаной коронавірусом SARS-CoV-2, окремо визначена Законом України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» (№ 2801-XII в редакції від 02.04.2020).
- (72) Відповідно до статті 44 вказаного Закону, в інтересах лікування особи, хворої на коронавірусну хворобу (COVID-19), підтверджену за результатами лабораторного тестування, згідно з протоколом надання медичної допомоги, затвердженим центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, за умови отримання інформованої згоди на медичне втручання відповідно до цього Закону можуть також застосовуватися:
- незареєстровані лікарські засоби, що рекомендовані офіційним органом Сполучених Штатів Америки, країн – членів Європейського Союзу, Великобританії, Швейцарської Конфедерації, Японії, Австралії, Канади, Китайської Народної Республіки, Держави Ізраїль для лікування коронавірусної хвороби (COVID-19) у відповідній країні;
- зареєстровані лікарські засоби за показаннями, не зазначеними в інструкції для медичного застосування, за умови наявності доведеної ефективності щодо лікування коронавірусної хвороби (COVID-19) та/або якщо такі лікарські засоби рекомендовані офіційним органом Сполучених Штатів Америки, країн – членів Європейського Союзу, Великобританії, Швейцарської Конфедерації, Японії, Австралії, Канади, Китайської Народної Республіки, Держави Ізраїль для лікування коронавірусної хвороби (COVID-19) у відповідній країні.
- Порядок призначення та застосування лікарських засобів, зазначених у частині четвертій цієї статті, встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.
- (73) Крім того, згідно з наказом Міністерства охорони здоров'я України від 02.04.2020 № 762 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України від 10 квітня 2020 року № 852) «Про затвердження протоколу «Надання медичної допомоги для лікування коронавірусної хвороби (COVID-19)», який затверджений МОЗ України з метою забезпечення протистояння коронавірусній хворобі (COVID-19) встановлено, що серед лікувальних заходів та/або лікарських засобів відсутні заходи зі застосуванням декаметоксину (діючої речовини Засобу) та/або відповідні лікарські засоби.
- (74) Крім того поширена в Ролику інформація повідомляє про те, що Засіб «діє...». Водночас така інформація не конкретизується, що у свою чергу при ознайомленні з нею дозволяє дійти висновку про будь-яку дію (лікувальну, профілактичну тощо), спрямовану на складні віруси, включаючи всі види коронавірусів (у тому числі коронавірус SARS-CoV-2). Тобто, інформація щодо дії, яка запобігає або усуває наявність в організмі людини будь-яких вірусів, включаючи всі види коронавірусів, може вважатись такою, що діє й у тому числі на коронавірус SARS-CoV-2 та у підсумку може ввести в оману.
- (75) Тобто, можна дійти висновку, що поширена в Ролику інформація: «Діє на всі складні віруси, включаючи **коронавіруси!**» не відповідає фактичним властивостям Засобу, встановленим компетентним органом державної влади, а тому є неправдивою.
- (76) Таким чином, зважаючи на вказане, в сучасних умовах поширення пандемії коронавірусу, зокрема на території України, та фактичної відсутності будь-яких лікарських засобів та/або засобів профілактики, що дозволяють запобігти або лікувати захворювання спричинені, зокрема, коронавірусом SARS-CoV-2,

поширення інформації про лікувальні та/або профілактичні властивості лікарських засобів, що пов'язані з коронавірусами, без належного обґрунтування відповідно до чинного законодавства, зокрема без наявності офіційних рекомендацій МОЗ щодо їх застосування, поширення в Ролику інформації про Засіб, який «Діє на всі складні віруси, включаючи **коронавіруси!**», не відповідає фактичним властивостям Засобу, встановленим компетентним органом державної влади, а тому є неправдивою.

- (77) Отже, поширена Товариством інформація в Ролику про те, що Засіб «Діє на всі складні віруси, включаючи **коронавіруси!**» є неправдивою інформацією, що може вводити споживачів в оману.
- (78) Окремо слід наголосити на тому, що чинним законодавством України про лікарські засоби детально визначено правовідносини, пов'язані зі створенням, реєстрацією, виробництвом, контролем якості та реалізацією лікарських засобів. При цьому вказані дії передбачають дотримання ряду обов'язкових процедур (етапів), яких зобов'язані дотримуватись усі виробники лікарських засобів. Зокрема, до цих процедур належать також ті, що стосуються встановлення клінічних характеристик кожних конкретних лікарських засобів, які перед їх реєстрацією проходять клінічні випробування. Саме тому властивості лікарських засобів, встановлені за результатами належних клінічних випробувань компетентних установ, повинні відповідати фактичним кінцевим властивостям, які декларують виробники лікарських засобів під час їх подальшої реалізації чи рекламування.

5. Аргументи Відповідача на Подання

- (79) На Подання ТОВ «Юрія-фарм» надало наступну інформацію.
- (80) Відповідач повідомив про те, що він є соціально відповідальною компанією та 6 % свого прибутку щорічно скеровує на благодійну допомогу. Також, як зауважено ТОВ «Юрія-фарм», лише за 4 місяці цього року в період епідемії, ним надано безповоротної допомоги в розмірі 11 % прибутку.
- (81) З огляду на зазначену інформацію та оперативне реагування ТОВ «Юрія-фарм» щодо Ролику, Відповідач просить застосувати до нього такий процесуальний захід, як рекомендації.
- (82) Зауважень чи заперечень на Подання від ТОВ «Юрія-фарм» до Комітету не надходило.
- (83) Надана ТОВ «Юрія-фарм» інформацію не спростовує вчиненого ним порушення. Проте, Комітет розглянувши наведену інформацію, повідомляє про взяття її до уваги.

6. Висновки Комітету

- (84) Відповідно до статті 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» поширенням інформації, що вводить в оману, є повідомлення суб'єктом господарювання, безпосередньо або через іншу особу, одній, кільком особам або невизначеному колу осіб, у тому числі в рекламі, неповних, неточних, неправдивих відомостей, зокрема внаслідок обраного способу їх викладення, замовчування окремих фактів чи нечіткості формулювань, що вплинули або можуть вплинути на наміри цих осіб щодо придбання (замовлення) чи реалізації (продажу, поставки, виконання, надання) товарів, робіт, послуг цього суб'єкта господарювання.
- (85) Відповідно до статті 1 Закону України «Про рекламу» реклама – інформація про особу чи товар, розповсюджена в будь-якій формі та в будь-який спосіб і призначена сформувати або підтримати обізнаність споживачів реклами та їх інтерес щодо таких особи чи товару.

- (86) Також згідно зі статтею 1 Закону України «Про рекламу» недобросовісна реклама – реклама, яка вводить або може ввести в оману споживачів реклами, завдати шкоди особам, державі чи суспільству внаслідок неточності, недостовірності, двозначності, перебільшення, замовчування, порушення вимог щодо часу, місця і способу розповсюдження.
- (87) Відповідно до статті 10 Закону України «Про рекламу» недобросовісна реклама забороняється. Відповідальність за недобросовісну рекламу несе винна особа.
- (88) Згідно з частиною п'ятою статті 21 Закону України «Про рекламу» реклама лікарських засобів, медичних виробів та методів профілактики, діагностики, лікування і реабілітації не може містити посилань на терапевтичні ефекти стосовно захворювань, які не піддаються або важко піддаються лікуванню.
- (89) При цьому, відповідно до частини першої статті 26 Закону України «Про рекламу» контроль за дотриманням законодавства України про рекламу здійснюють у межах своїх повноважень, зокрема, Антимонопольний комітет України – щодо дотримання законодавства про захист економічної конкуренції.
- (90) Повідомлення невизначеному колу осіб неправдивих відомостей про властивості, яких Засіб не має, може вплинути на наміри споживачів щодо придбання товарів цього суб'єкта господарювання.
- (91) Також, Відповідач може посилити конкурентну позицію та отримати перевагу перед іншими суб'єктами господарювання, що здійснюють виробництво та/або реалізацію лікарських засобів, неправомірні переваги в конкуренції не завдяки власним досягненням, а шляхом поширення неправдивих відомостей.
- (92) Отже, ТОВ «Юрія-фарм» вчинило порушення, передбачене статтею 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», у вигляді повідомлення неправдивих відомостей у рекламному ролику лікарського засобу «Декасан» з поширеною в ньому інформацією «Діє на всі складні віруси, включаючи **коронавіруси!**», без належного обґрунтування відповідно до чинного законодавства, зокрема без наявності офіційних рекомендацій Міністерства охорони здоров'я України щодо його застосування.

7. Визначення відповідальності Відповідача

- (93) Згідно зі статтею 30 Закону органи Комітету у справах про недобросовісну конкуренцію приймають обов'язкові для виконання рішення, зокрема, про визнання факту недобросовісної конкуренції; припинення недобросовісної конкуренції; накладання штрафів.
- (94) Відповідно до статті 21 Закону вчинення суб'єктами господарювання дій, визначених цим Законом як недобросовісна конкуренція, тягне за собою накладення штрафу у розмірі до п'яти відсотків доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) суб'єкта господарювання за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (95) Якщо доходу (виручки) немає або відповідач на вимогу органів Антимонопольного комітету України, голови його територіального відділення не надав відомостей про розмір доходу (виручки), штраф, передбачений частиною першою цієї статті, накладається у розмірі до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.
- (96) Накладення штрафу здійснюється відповідно до частин третьої – сьомої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (97) Відповідно до копії форми 2 «Звіт про фінансові результати» за 2019 рік чистий дохід Відповідача від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2019 році становив 3 066 113 тисяч гривень.

(98) Порухення у вигляді повідомлення неправдивих відомостей у рекламному роликy лікарського засобу «Декасан» з поширеною в ньому інформацією «Діє на всі складні віруси, включаючи **коронавіруси!**», припинено з 17.03.2020.

Ураховуючи наведене, керуючись статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 21, 27 і 30 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

1. Визнати, що товариство з обмеженою відповідальністю «Юрія-фарм» (м. Київ, ідентифікаційний код юридичної особи 30109129) вчинило порушення, передбачене статтею 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», у вигляді повідомлення неправдивих відомостей у рекламному роликy лікарського засобу «Декасан» з поширеною в ньому інформацією «Діє на всі складні віруси, включаючи **коронавіруси!**», без належного обґрунтування відповідно до чинного законодавства, зокрема без наявності офіційних рекомендацій Міністерства охорони здоров'я України щодо його застосування.

2. За порушення, вказане у пункті 1 резолютивної частини цього рішення, накласти на товариство з обмеженою відповідальністю «Юрія-фарм» штраф у розмірі 528 004 (п'ятсот двадцять вісім тисяч та чотири) грн.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Відповідно до статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду міста Києва у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ